

PERIÓDICH VERMELL

SALUT PÚBLICA ## INTERESSOS POPULARS ## ARTS Y LLETRES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ : Ronda de la Universitat, 96. BARCELONA

A NOSTRES SUSCRIPTORS

Advertim als nostres subscriptors que desde'l dia 1er de Juliol deixarán de rebre LA TRAMONTANA tots los que no s'hajen posat al corrent.
L' ADMINISTRACIÓ

GARIBALDI
HISTORIA LIBERAL DEL SIGLO XIX

Tots los nostres corresponsals que vulgan primeras entregas de aquesta importantíssima publicació pera treballar las suscripcions, no tenen de fer mes que dirigirse al editor Evaristo Ullastres, Ronda de la Universitat, 96, y á correu seguit se li enviarán instruccions y tot lo que puga convenirli á tal objecte.

Las primeras entregas s' envian gratis als corresponsals.

LO PROCÉS DEL PAPAT

(Continuació)

Aixó passava l' any 1859.—En 1860, la Inquisició ordenava encara mes grans matansas (bullangas del Corso, 19 de mars, á Roma) y mantenía l' aplicació de la tortura.

Veus' aquí una nova proba sobre la qual nosaltres nos apoyarem una vegada mes pera demostrar la existencia de aquest Tribunal de sanch durant lo regnat de Pio IX.

«Lo germá Felip Bertholotti, inquisidor de la santa sede apostólica, delegat especial contra la herética malicia, va fer fixar, en 1860, en las poblacions y bisbats de Pésaro, Rímimi, Fano, Penabilli y en tots los punts de sa jurisdicció, en casa dels impressors, llibreters, empleats, porters, fondistas, comerciants y tenders, y en las iglesias y sagristías, un decret del Sant Ofici, ordenant als fiels que tenian de cumplir la obligació molt estricte de denunciar al tribunal de la Santa Inquisició los delictes

de sa competencia, baix pena d' excomunió ademés de las penas prescritas pe 'ls canons sagrats, per un inquisidor de tortura, de caballet, de dejunis ó de presó, encara que fos perpetua, á qualsevol desgraciat sospitós de política.»

Es ben fácil de compendre que las poblacions de la Romania se haguessen anexionat voluntariament á l' Italia. Un testimoni important citarem, que será lo comte Pépoli, comissari reyal de la Umbria, encarregat en 1860 per lo Parlament italiá de proceder á una investigació sobre las presons del Papa. Una comissió especial fou nombrada ab l' encárrech de visitar los calabossos de las provincias que acabavan de sacudir lo jou de la Santa Sede y de introduhir en los reglaments las reformas que s' hi creguessin necessarias. Aquesta investigació fou objecte, senyors, de un dictámen especial que l' comte Pépoli va llegir en la tribuna del parlament; aquest document es donchs oficial. Los fets que en ell se descubren atestiguan cuan fundadas eran las queixas que se alsavan contra 'l govern del Sant Pare, cuan justificadas las acusacions de inhumanitat llansadas contra Pio IX.

Lo comte Pépoli conta que, pera esparverar als presoners, lo papa havia fet escriure sobre las portas dels calabossos, en grossas lletas, aquestas espantables paraulas: *Brigants que tenen de ser destruits, ó be Sepulcres dels malfactors.* La comissió ha fet constar la presencia en aquestas presons de desgraciats als quals la tortura havia fet tornar boigs. A Espoleto, d' ahont Pio IX havia sigut arcabisbe avans de sa elevació al Papat, lo fuet, lo vit de bou, lo bastó, lo cavallet, lo collar, la mordassa, eran instruments de tortura legalment posats en us. La ordenansa pontifical manant als cellers aplicar tals torments, porta la fetxa del 24 de novembre de 1850. «En virtut de aquesta ordenansa, diu lo comissari investigador, se donavan cent bastonadas á tots los detinguts que blasfemavan del nom de Deu, de sa mare ó dels sants. Lo tractament que 's donava als condemnats á presiri per tota la vida, era encara mes bárbaro. Si algun de aquestos desgra-

ciats era novament condemnat per qualsevo cosa dintre del presiri, á deu anys de presó per era per tota sa vida, se 'l condemnava durant deu anys á rebre doscentas bastonadas cada any. Jo he abolit aquesta llei bárbara per decret donat en 5 de novembre de 1850; pero havia estat en vigor fins aquell moment, es á dir, tot lo temps que aquella provincia havia estat somesa á la autoritat del Sant Pare.

«Jo no puch passar en silenci, continua 'l comte Pépoli en son dictámen, que visitant aquells llocs de dolor vaig trobar-me un dia devant de un vellet extenuat y consumit per una ansietat terrible, ajegut mes mort que viu en una miserable márfega. Quan jo vaig acostarme á n' ell, van sortir de sos llabis aquestas paraulas ab accent trémul y espantat: «Es per demá acás?» y caygué atacat de terribles convulsions. Era un condemnat á mort.—Ja vos he dit, senyors, los pretextos per los quals los patriotas romans eran condemnats á mort.—«Feya tres anys que la sentencia havia sigut pronunciada pe 'ls jutjes del papa. Y aquell desgraciat somiava totas las nits que se 'l portava al suplici, y cada dia era presa de horribles convulsions: de vigorós y fort que havia sigut, no li quedava ja mes que un petit alé de vida.»

«En presencia de aquest lamentable espectacle, vaig sentir fortificarse en mí la creencia,—escoltéu, senyors, que es lo jefe de la investigació oficial qui parla,—vaig sentir fortificarse en mí la creencia de que, si 'l legislador ha pogut creure necessari á la seguritat de la Societat aquesta usurpació del home sobre 'ls drets de Deu, tots están de acort pera aborhir y despreciar lo govern que prolongava l' agonia del condemnat de una manera tan bárbara. Y á fi de posar de relleu los procediments execrables de la justicia pontifical, vaig ordenar que 's procedís á una investigació, de la qual resultá que sempre 's deixavan sistemáticamente transcorre molts anys entre la condemna y 'l suplici.»

La comissió presidida pe 'l comte Pépoli, senyors, ha recorregut totas las presons del Papa, tant las situadas á la punta de las mon-

tanyas com las enclavadas al fondo de las valls. Si á nosaltres se 'ns permet citar, com es nostra intenció, al senyor comte Pépoli devant del Tribunal, ell dirá que aquestos calabossos eran tan infectes com los mes infectes de la Edat Mitja, ell dirá que las presons papals de Magione, Spello, Gualdo, Tadino, Castiglione del Lago, Feculli, Orvieto, Perugia, Cita della Pieve, Roca Limbalda, Nocera, Visso, Rieti, Pagliano, Bevagna, etc., estavan espressament tingudas en las condicions mes mal sanas, sens enfermerías casi totas, y sens aire ni llum, ab lo pis plé de fang y d' excrements exhalant un fator mortal, l' aygua rajant per las parets, los llits dels condemnats plens de cucas, insectes y tota mena de bestietas inmundas; y com si tot aixó no fos prou, casi per tot arreu no 's dona punt de repós lo fuet, las cadenas, lo cavallet y 'ls demés instruments de tortura. Sí, ell dirá tot aixó, perque tot ho ha escrit y firmat, y dirá encara mes; dirá que á Orvieto se posava als condemnats polítichs en un quarto especial á la punta de una alta torre; una grossa barra de ferro atravessava 'l sostre fent de pararrayos, y atrayant lo llamp, lo conduhia fins als mateixos llits dels condemnats; los dias de tempestat difícilment se passavan sense cap víctima; una vegada foren morts set presoners per un sol llamp.

«Jo no crech que hi hagi, després de tots aquestos horrors, acaba 'l comte Pépoli en son dictamen, probas mes indiscutibles pera condemnar l' autoritat del Sant Pare. En aquells llochs horribles, en nom del vicari de Deu, se corrompia, se assotava, se dava torment, se matava. Quatre cents condemnats tancats en la presó de Roca di Narni, al moment que nosaltres hi entravam, demanavan tots pa á una sola veu. La llei pontifical los deixava faltats de queviures y lo professor Breschi, que formava part de 'la comissió, no accepta la doctrina que l' aliment que 's donava á n' aquells desgraciats era insuficient á sa nutrició, per lo qual se precipitavan devant nostre cridant: «Tenim fam!»

(De La République Anti-clerical).

(Seguirá)

A MON ESTIMAT AMICH
EN JOSEPH CASELLAS

Casarme he determinat, puig que 'm cansa está solter, y com que tu ja ets casat, m' has de dar lo teu parer ja que 'm portas voluntat.

Avans de tal pas donar crech qu' es oportú informarme per ahont tinch de passar; vull saber, ans de casarme, ahont m' he tinch de ficar.

A un amich jo preguntava si estava bé sent casat, y ;saps lo que 'm contestava: —Que n' era 'l millor estat que 'n lo mon se ambicionava.

Ella 't cuydará ab delit; ella 's fills t' educará; ella, si tens un estrip tot seguit te 'l cusirá, y fins te escalfará 'l llit.

Ella 't servirá ab anhel, y 't treurá de tot apuro... ja 't pots casar sens recel— me va dir—jo t' asseguro que 'l casat está en lo cel.—

També 'l mateix preguntava á un altre amich meu casat, y ;sap lo que 'm contestava? —Que n' era 'l pitjor estat que 'n aquest mon se trobava.

Ella no 't tracta com deu; ella vol que la serveixis; tot lo que fas li sap greu y vol que 'ls negocis deixis, estant sempre sobre seu.

Tant en istiu com hivern ella 't posará en apuro... ;ser casat! es pati etern— me va dir—jo t' asseguro que 'l casat está á l' infern.—

Jai veus tu si ab tantas ellas, me trobaré amohinat, ja veus donchs amich Casellas lo que diuhen del casat; vejám tu que me aconsellas.

Tu que n' ets un bon amich, que 'ts casat y no tens fills, me treurás de aquet fatich dihentme si hi ha perills, casantse sense ser rich.

Crech no se te olvidara que en la próxima setmana la resposta esperarà trobar en LA TRAMONTANA lo teu amich

LLUIS MILLÀ

A «EL CORSARIO»

En dos dels últims números de nostre apreciat colega *El Corsario*, de la Barceloneta, habém vist uns articles ocupantse de la qüestió obrera, deguts á la ploma del aventatjat jove Francisco Alcaraz, que demostran, si be no, á nostre entendre, un acabat coneixement de lo que es avuy la sociologia, á lo menos un bon desitj y un constant anhel de trobar la veritat, la pedra de toch, que se 'n pot dir, de aquesta tan debatuda com extraviada qüestió del problema social.

Respectant en un tot las opinions del nostre company Alcaraz, aném á desmostrarli, dintre de la mida de las nostras forsas, que si bé te una clara intuició de lo que avuy es l' obrer y de lo que deu combatre, va equivoccat, pero no mes que una mica equivoccat, respecte al modo de emplear y condir sas forsas la classe obrera, y un bon tros respecte á son fi, ó sia á lo que, com á suprema aspiració del proletariats, deu tenir sempre la vista fixa tot fill del treball.

Comensa l' articulista confessant una desilusión de gran preu, y que proba que ja ha trobat lo verdader camí de la ciencia social: confessa que després de haberlo halagat la idea de l' armonisació del Capital y 'l Treball, á poch d' estudiar la qüestió ha reconegut que perseguia un ideal irrealizable. En efecte; dintre del organisme social en que vivim, portat per la conquesta y pe 'l dret de la forsa, y sancionat també per la forsa acumulada en mans de las classes privilegiadas, no pot existir may la verdadera armonisació del Capital y 'l Treball. Avuy, representant lo Capital per si sol un valor nominal que realisa sempre y únicament á expensas del Treball, únich factor de valor positiu, avuy que 'l duenyo del Capital lo pot aumentar no per son treball ni per sa inteligencia, ni sa activitat, sino pe 'l sol fet de possehirlo; avuy que, amo 'l Capital de la terra y dels grans instruments del Treball, monopolisa 'ls brasseos y 'ls intelligençes posant a profit sos serveis y fruictuarlos en benefici seu; avuy que servint de base lo sistema de la explotació del home per l' home acapara 'l poseedor del Capital los fruits del Treball... los interessos de aquestas duas entitats no tan sols son oposats, sino que xocan continuament, perque 'l Capital, que no te cap valor positiu, se apodera de tot, y no pot ni vol renunciar á son monopoli, perque únicament d' ell viu lo capitalista.

Per altre part, reduhit lo treballador, ja manual ja de la inteligencia, á produhir lo que no te de gosar, aixís que 's dona compte de son estat, no pot méns ni deu tenir altre aspiració que la que en justicia li correspon: la percepció integra, total, sense cap merma, del fruyt de son treball, sens que hi hagi qui puga comprarli ni qui puga tassarlo.

En la primera part de son article, ó sia en lo que va insertat en lo número 23 de *El Corsario*, está l' obrer Alcaraz en terreno ferm, y convensut no per tal ó qual doctrina d' escola, sino per la forsa dels fets, per lo que en materias de treball ha vist y tocat. Quan las conviccions se arrelan al calor de fets reals que 's tocan á cada pas, es quan deixan mes al home convensut y no' fan may un partidari débil ni á mitjas, en aquestos temps de transició en que tot se mistifica. Posat en tan bon camí l' articulista, deu despullarse de termes mitjos que son sempre pastelejaments de las ideas, y passar ab enteresa 'l Rubicon. Aixó es lo qu' encara no ha fet, segons se despren de la última part de son article.

Alli diu que, obtinguda una ferma y poderosa organizació obrera y possehint los treballadors vastos coneixements científichs, podrian aspirar á ocupar puestos oficiales en los ajuntaments, diputacions, etc., pera desde alli defehsar los interessos de la classe.

¡Cuán equivocats están los que creuhen que aixó reportaria algun benefici positiu á la classe obrera!

En primer lloch, per mes que logressin arrencarse dels poders legislatius lleys escritas pera protegir ó regularisar lo treball, aquestas lleys foran sempre uns mitos quan se tractaria de la seva aplicació; y apoyat lo Capital en lo que se 'n diu llibertat de la oferta y la demanda, llibertat que es un sarcasme avuy per l' obrer, exerciria sempre 'l mateix monopoli en una ú altre forma, perque sense monopoli no pot subsistir l' interés al Capital, font de vida de la societat present.

En segon lloch, succeheix casi sens excepció, que al elevar á un home per demunt dels seus semblants, se engrheix, l' orgull y la vanitat van minantlo insensiblement, y al aixecar á molts obrers á regidors, diputats, senadors, ministres, etc., succehiria que, com al deixar de ser treballadors y al alternar en la viciosa politica que tot ho pèrverteix, se 'ls hi crearian nous interessos, al passar á altre modo de viure se rodejarian de altres necessitats y adquiririan novas relaciones, succehiria, dihem, que sens adonarsen se trobarían enclosos en un círculo de ferro del que alguns ne surtirían girantse contra 'ls mateixos que l' haurían encumbrat, y 'ls altres, los de mes bona fé, quedarián reduhits á l' impotencia

tancats dintre del círculo viciós de la politica. Aixó es lo que fins ara ha succehit. Los pochos homes que ha encumbrat la classe obrera, va alsarlos quan eran revolucionaris; empestats per la politica, poch temps després s' han tornat sempre reaccionaris ó pasteleros.

La falta d' espay no 'ns permet entrar á profundisar aquesta qüestió com desitjariem en obsequi á nostre benvolgut company; pero per acabar, sols li farém una consideració: ¡No persegueix lo senyor Alcaraz en son article la redención del obrer, com lo titol (*El Obrero: su redención*) ja 'ns ve á indicar?

Donchs te de tenir present que mentres no 's cambihi l' organisme social en que vivim, mentres subsisteixi la explotació de l' home per l' home y la propietat individual de la terra y dels grans instruments del treball, per mes diputacions, ajuntaments, y diputats y lleys y ministres que tinguessen los obrers may arribarian á redimirse; tot lo mes que podrian fer fora obtenir relativament alguna millora.

En cambi busqui l' articulista emplear d' altra manera aquella poderosissima organizació obrera, de que 'ns parla al comensar son segon article, y quan hagi deixat tota preocupació, quan estiga ben empapada de ciencia y hage reunit á tots ó la inmensa majoria dels treballadors del mon, fassila no mes que treballar per ella mateixa, perque la redención dels treballadors ha de ser obra dels treballadors mateixos, y trobará que 'l tan pavorós problema de la Revolució social queda resolt ab la mateixa facilitat que avuy se passa de un govern á un altre.

Habém fet aquestos breus apuntes á la lleugera, no ab la pretensió ridicula de donar una lliçó á qui no la demana y tal volta tampoch la necessita, sino únicament perque veyent en l' articulista una inteligencia predisposada y un bona voluntat á buscar la veritat en aquest intrincat problema, aném á donarli la má dintre de nostras forsas y á ajudarlo á que no desmayi en son lloable desitj.

Aquest es y no altre nostre propósit, podent tenir la seguritat l' obrer Alcaraz de que en la Redacció de LA TRAMONTANA trobará, mes que companys de treball, verdaders amichs fins alli ahont arribin las nostras forsas.

—LI—

Ja han comensat los embargos á Barcelona. Y també han comensat los saynetes.

Fins avuy, á pesar de que se n' han intentat bastants, no se n' ha portat á terme ni un.

A las unas casas no hi troban los amos.

A las altras la dona es fora y te la clau de la porta.

En la major part dels cassos portan los papers mullats, y 'ls contribuyents fan entornarlos fins que 'ls portan ben aixutets.

En alguns punts los xicots, á cops de tronxos y trossos de fang, los han fet tocar retirada á marxas forsadas.

Y algun embarg que comensa, un sabater dona un sach de ullets exigint que 'ls contin á sa presencia y un botiguer comensa á treurels cabassos de botons pera fer la mateixa operació á las portas del carrer de casa seva. No cal dir que, com necessitavan potser una setmana de contar per tirar avant l' embarg, y 'ls grupos entretant creixian per moments y 'ls xiulets se aumentavan de un modo alarmant, ni 'l botiguer ni 'l sabater foren embargats, deixant los comissionats als ullets y 'ls botons per un altre dia.

Si segueix per tals camins lo de la contribució, per molt temps tindrem funció de franch, los barcelonins.

** **

En una iglesia de Palma de Mallorca acaba de descubrirse una irregularitat de dos mil rals ab motiu de una venda de cera.

¡Bona encerada!

** **

Lo diumenje passat uns quants joves entusiastas pe 'l catalanisme obsequiaren ab un banquet al jove sabadellench Joseph Ribot, qual ploma ha honrat molts cops las columnas de LA TRAMONTANA.

Nostra enhorabona á tots.

** **

A casa la Vila de Gracia es á la terra de las estranyesas.

Ab aquell ditxós arcalde que fa *rebolcar* tots los acorts que *no li convenen* se comprén tot.

L' Ajuntament vota un mes de paga extraordinaria als empleats jefes de no sé quin servey. Aixó no es pas molt estrany que diguém. Ja es vell que 'ls quartos no 'ls guanya pas qui treballa.

Lo piramidal es, segons lleigeix en un periódich y segons lo xiu xiu de aquella vila, que 'ls citats empleats han firmat la nómina de aquell mes, y 'ls quartos... *no han sido habidos*.

¡Aquesta sí que es peluda!

** **

Allá va un trosset selecte publicat en forma de bando per l' arcalde de un poblet:

«Manda el señor alcalde y mandan los señores del ayuntamiento, que acudan cá uno, macho ó hembra, de cá casa, mañana á dir en procesion, á visitar á la Santa Bicornio, pá darle gracias por habernos llovido (*y mojado*), bajo la multa de 10 reales.»

He quinas autoritats mes enllustradas corren pe 'l mon?

** **

Dels boscos de Chelva (Valencia) han desaparecut... una friolera... 3,000 pins. ¡Molta *irregularitat* es aixó!

** **

Diu lo *Cencerro*:

«La Comisión del Congreso encargada de dar dictámen sobre el juramento de los deputaos, se ha remangao las enaguas y ha dicho que mas vale suprimirlo que reformarlo. ¡Pues es claro! Martínez Campos juró no pronunciarse, el Duque juró lo mismo, y los militares todos juran; y sin embargo, en 50 años á esta parte ha habido más pronunciamientos que robos de iglesia; de modo que, lo mismo dá que dá lo mismo eso del juramento.

¡En valientes cosas se entretienen los deputaos!

** **

«La Nueva Alianza de Valencia cuenta un sucedío de unos relojes y sortijas que han pasao por las manos de *diferentes autoridades*, y vamos... que todos semos caballeros y la capa no parece.»

** **

A Girona no 's pot tirar ni un pas endevant per cobrar lo célebre impost industrial segons las novas tarifas.

Paciencia. Tampoch jo puch tirar un pas endevant per ferme una casa al ensanxe.

** **

Al Ajuntament de Figueras n' hi passan de verdas y de maduras.

Diumenje va fer vuit dias, al anar á constituirse en sessió la corporacio municipal, hi compareix lo sub-gobernador de aquell districte y com *D. Pedro por su casa* ocupa la presidencia y *ancha Castilla*.

Un regidor li tira en cara qu' está faltant á la lley, comensa á moures xibarrí, y al últim entremitj de una ovació *espontánea*, abandona 'l sub-gobernador lo saló de sessions per anar á buscar l' autorisació escrita del senyor Gobernador per fer lo que ha'ia estat fent feya bona estona.

Rasgos de esta naturaleza no necesitan comentarios, diria 'l Brusi si aixó ho fes algun revolucionari.

** **

Sembla que tart ó aviat se aprobará alló de donar un milló de rals cada any á D.ª Isabel II, aquella senyora que pe 'l setembre del 68.... tururut dotz' horas.

Ara veig la rahó de un amich que 'm deya: Totas las.... ¡reinas! tenen sort.

** **

A Palma de Mallorca hi han pendants de cobro de contribució la friolera de 17012 recibos.

Com al comensar los embargs han passat una colla de dias per ferme un ó dos, resulta que á n' acueix pas tres horas avans del judici final estarán ben llestos de haber cobrat lo primer trimestre. — Y que vagin sonant los músichs.

A Fransa se aumentan en quaranta millions de pessetas los gastos de la primera ensenyansa.

En cambi á Espanya se aumentan las contribucions y 'ls sous dels peixos grossos del Estat.

** **

Es una friolera lo que ha passat á Alicante entre la primera autoritat civil de la provincia y aquella Diputació provincial.

Lo senyor Gobernador, en plena sessió, va tirar en cara dels pares provincials que la seva administració era un teixit de falsats, que hi figuraban operacions falsas, fets imaginaris ab los quals s' enganyava al públich ab comptes que no tenen de vritat mes que 'l trobarse escrits en lo paper, y altres immoralitats administrativas, y entretant no 's pagavan atencions sagradas com las mesadas de las didas de la casa de lactancia, á las quals se debian dos anys.

La Diputació, per to'a resposta, abandoná tu multuosament lo saló, sens obrir boca á las acusacions del Gobernador.

Quan lo senyor pot robá, qui mana poch te que dirhi; y en cambi 's porta á presiri al pobre que roba un pa.

** **

Habém rebut un bonich tomet de poesías titolat *Primavera* degut á la ploma de 'n Esteve Forest y Sicart y dedicat al nostre amich Massó y Torrents, director de *L' Avenç*. Agraphim l' envió.

L' arcabisbe de Sevilla ha disolt la *Juventut católica* de aquella ciutat, ab la circumstancia agravant de que al reconstituirse dita Associació no podrán ingresar en ella cap dels antichs socis.

Bon modo de matar pussas te 'l senyor arcabisbe!

Y no podriam saber quina la feren los *joves católichs* de Sevilla?

** **

Gran noticia.

Lo Terso noy, fill del As d' oros, ja ha fet la primera comunió y fins l' han retratat dalt del caball ab sabre y tot.

—Dalt de caball ab sabre y prenent la comunió?

—No home, l' una cosa després de l' altra. —Ja veurá, com aixó del calzer y 'l trabuch y la hostia y 'l sabre los carlins sempre ho barrejan.

** **

Número tretze mil cinquanta set.

Lo tribunal del Alt Saone ha condemnat á cadena perpétua al *germá* Vienot, sagristá de Cognieres, per haber deshonorat violentament y assassinat després, á Josefina Varlet, de vintiun anys d' edat.

¡Cuán jo dich que sols las estisoras de un gitano podriam fer entrar en rahó á tots aquestos cèlibes católichs!

** **

Un marroch de la embaixada que ha arribat á Madrit, ha regalat una espingarda á un frare franciscá.

¿Li haurá conegut las aficions?

** **

En un poblet de Murcia, Alberca, lo rector se ha empenyat en no casar una encatarinada parella, donant per motiu que la noya consta en lo llibre de la parroquia ab lo nom de *Modesto*, y per lo tant necessita probas de que *ella* no es del mateix sexo que son promés.

¿Fins á quin punt deu voler quedar convenut l' espavilat reverent?

¡Ja li donaria jo bonas provas, si fos del seu promés!

** **

¿Qué ha passat al rector de Guissona per tirar-se daltbaix del balcó, quedant mort al acte? ¿Es veritat lo que diuen las malas llenguas de que 'l suícidí del rector te que veure ab la situació en que actualment se troba la seva

majordona, qu' es la situació mes *embrassada* en que 's pot trobar una noya de vint anys?

Si tots los reverents se las peguessin tan fortas com lo rector de Guissona, aviat no quedava un capellá ni per remey.

** **

L' arcalde de Montesa, (Valencia), va ficar á la presó á un jove de 17 anys perque no va saludarlo trayentse 'l barret, quan anava aquella emperilofada autoritat á la iglesia per' assistir á la professó del Corpus.

Ab unas quantas dotzenas d' arcaldes com lo de Montesa lo principi de autoritat agafaria mes llustre que 'l de llimpiar botas.

** **

Lo dia 30 del mes passat va cometres á Lieja un crim dels que indignan á tota persona honrada.

Un *germá* de la doctrina cristiana de la escola de Sant Andreu, va agafar un de sos deixebles pe 'ls peus, y fentli donar algunas voltas per l' ayre va tirar-lo ab tal furia de cap contra la paret, que la infelis criatura quedá morta á l' acte.

Lo matador fou prés, y tanta va ser la indignació del poble á la notícia de aquest crim, que las autoritats tingueren que proteger al criminal perque no li fos aplicada la justicia popular.

Un vicari va apressurarse á anar á veure als pares de la ignocenta víctima, tractant de comprar son silenci; pero sortintli lo tret per la culata, puig aquesta hipocresia acabá de indignar á la desconsolada familia.

Un altre apunte de la mansuetud católica.

** **

A Castellnou de Bages hi ha un rector que á lo menos val per tres bisbes.

Figúrintse que las ovellas católicas del poble van á demanarli que organisi una professó, y 'l bon pastor contesta que si no li proporcionan un bagatge per ell y un altre per son vicari, *que no n' hi ha de cuyts*, puig que li agrada la comoditat y no vol passejarse anant á peu.

¡Ah salao, y quin rector mes aixerit!

Jo li donaria per bagatge una *caballería menor*, á n' ell y á tots los que li fessen companyia, y aixís podriam dir ab boca plena que á las professons tot foran burros.

ACENTÍGRAFO

Una total se fa al Clot lo jove Joseph Paretas, qu' encar que costa pessetas li convé, perque 's vol tot ab sa cosina Tuyetas.

RUCH NAFRAT

XARADA

Una lletra es la primera, un aliment la segona, ab draps se fa lo dos hu, y 'l meu tot es nom de dona.

LI. MILLÁ

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

GEROGLÍFICH: ¡Donas! Es una comedia en 3 actes

CORRESPONDENCIA

Cassador de Corps. Molt bé. ¡Butans de coco. Lo aprofitaré, á pesar de ser una mica massa senzill. ¡J. Nogués. No te prou interés, la versificació es defectuosa, y sobre tot, ¡massa llargal! Ruch Nafrat. Aprofitaré algo. ¡Pepito Carlota. Habém preferit ferne un suelto. ¡Tap 3. Se aprofitará. ¡Frederich Olivé. La poesia, sens ser dolentá del tot, es bastant defectuosa. Aprofitaré algun epigrama. ¡Q. Roig. Anirá. Desitjariam que no las fes tan llargas. Unas xexanta ratllas es la millor mida. ¡Angel Garlanda. Aprofitaré algo de lo molt qu' envia. Gracias per l' altra noticia. ¡Barbarete de Reus. Las xaradas bé. Un epigrama y la poesietta no filan prou. ¡Canari. La seva poesia no es prou de la índole del nostre periódich. ¡Tarat. Los seus versos també ho son. ¡J. Janer. La seva poesia adoleix de alguns defectes de construcció, y sobretot es massa llarga. Veuré si retocantla podrá quedar arrodonida.

Barcelona. Tipografía LA ACADEMIA, de Evaristo Ullastres

Ab engunia sens igual — y molestariishi unu pila, — aqui l teniti com vigila — l arxerit municipal.

Ab enginía sens igual — y molestantshi una pila — aatu i teniu com vigila — i aixeri municipal.